

Sju lärdomar från missionsorienterad innovationspolitik

I dag lanseras allt fler riktade politiska åtgärder med större budgetar och högre förväntningar på framgångsrik innovation och förnyelse. Denna s k missionsorienterade innovationspolitik granskas teoretiskt och empiriskt i en ny antologi där vi är redaktörer. Från de olika bidragen vaskar vi fram sju slutsatser som på olika sätt ifrågasätter ändamålsenligheten i detta angreppssätt för att lösa viktiga samhällsproblem.

Storskaliga statliga program och centralt styrd industripolitik för att lösa väldefinierade samhällsmål – s k missionsorienterad innovationspolitik (hädanefter benämnt missioner) – har i dag en framträdande plats på många staters agendor. Denna nyvunna entusiasm för att en ”synlig hand” bör – eller kanske t o m måste – leda ekonomin framåt har fram till nyligen undgått en kritisk granskning värd namnet. Det finns en brist på akademiska studier som undersöker hur, när och varför sådana ”missioner” ofta riskerar att misslyckas.

År 2022 utkom en första volym där denna innovationsstrategi granskades (Wennberg och Sandström 2022). Bidragen har rönt stor uppmärksamhet, fått ett positivt gensvar och har laddats ner mer än tvåhundra tusen gånger. Det stora intresset för bidragen – och det fortsatt stora intresset för missioner bland politiker, myndigheter, opinionsbildare och forskare – fick oss att ta initiativ till en uppföljning med fler djupgående teoretiska och empiriska bidrag plus ett antal bidrag som visar på alternativa ansatser till missioner för att lösa viktiga samhällsproblem.

Den empiriska delen av antologin innehåller tre detaljerade fallbeskrivningar av misslyckade missioner och redogör för (i) USA:s försök att utrota hemlösheten, (ii) utländskt bistånd och nationsbyggande och (iii) den brasilianska regeringens försök att skapa en inhemsk varvsindustri. Boken innehåller därutöver en närmare granskning av de empiriska utsagor – t ex om internets tillkomst eller det försvarsindustriella komplexet kring DARPA – som ofta åberopas för att motivera missioner (Yerger 2024a, 2024b), men också en genomgång av 49 andra missioner (Batbaatar m fl 2024), samt en kartläggning av hur statliga myndigheter använder utvärderingar av innovationspolitik (Björnemalm m fl 2024). Den empiriska delen avslutas med en kortare diskussion om tre andra missioner som inte uppfyllde förväntningarna eller där den gängse tolkningen av dessa kan ifrågasättas (Nixons försök att utrota cancer, USA:s försök att öka bostadsägandet och det svenska miljonprogrammet).

MAGNUS HENREKSON, CHRISTIAN SANDSTRÖM OCH MIKAEL STENKULA

Magnus Henrekson är professor och senior forskare vid Institutet för Näringslivsforskning (IFN). Han var IFN:s vd 2005–20. Han forskar huvudsakligen om entreprenörskapets ekonomi. magnus.henrekson@ifn.se

Christian Sandström är teknologie doktor och biträdande professor vid Internationella Handelshögskolan i Jönköping, docent vid Chalmers och knuten till Ratio. Hans forskning handlar om samspelet mellan teknisk utveckling, regleringar och företags konkurrenskraft. christian.sandstrom@ju.se

Mikael Stenkula är docent i nationalekonomi och verksam vid IFN. Hans forskning handlar om skatter och entreprenörskapets ekonomi. mikael.stenkula@ifn.se

Baserat på analyserna av dessa fall har vi destillerat fram sju lärdomar:

- 1) Missioner kan inte lösa ”elaka” (*wicked*) problem.
- 2) Politiker och myndigheter är inte befriade från egenintresse.
- 3) Beslutsfattare saknar tillräcklig information för att utforma missioner på ett ändamålsenligt sätt.
- 4) Missioner leder till privilegiejakt (*rent seeking*) och klientpolitik (*mission capture*).
- 5) Missioner snedvrider konkurrensen.
- 6) Missioner snedvrider incitamenten och alstrar moralisk risk (*moral hazard*).
- 7) Missionsorienterad innovationspolitik ignorerar alternativkostnaden.

Nedan diskuterar vi mer i detalj de olika slutsatserna. Många av slutsatserna är relaterade till varandra och är delvis överlappande. För en närmare diskussion och bakgrund hänvisar vi till antologin, vilken är fritt nedladdningsbar (Henrekson m fl 2024a).¹

1. Missioner kan inte lösa ”elaka” problem

Ett gemensamt drag för många av de missioner som diskuteras i Henrekson m fl (2024a) är att de på ett eller annat sätt försöker lösa ”elaka” (*wicked*) problem, dvs problem som är komplexa, osäkra, svårgripbara och spänner över flera politikområden (Nelson 1977). Detta är ingen tillfällighet utan i linje med det slags problem som många av dagens missioner avser att lösa. Flera exempel i vår antologi visar att det är svårt, för att inte säga näst intill omöjligt, att ”lösa” dessa komplexa problem på något meningsfullt och djupgående sätt genom stora politiskt initierade och uppifrån styrda projekt. Det räcker inte att ha genuint ”goda avsikter” och rikligt med offentliga medel.

Lucas och Boudreaux (2024) analys av USA:s mission att utrota hemlösheten är en bra illustration av hur svårt det är att ta itu med ”elaka” problem. Trots goda intentioner, politisk enighet och kraftigt ökade resurser baserat på vad som ansågs vara vetenskapligt grundade insatser påverkades hemlösheten knappast alls och de uppsatta målen kom fortlöpande att skjutas på framtiden och revideras. På liknande sätt är andra sociala problem såsom bostadsägande bland minoritetsgrupper i USA (Henrekson m fl 2024b) eller utländskt bistånd (Waldron och Coyne 2024), komplexa och till sin natur svårlösta.

Richard Nelson (2011), nestorn inom evolutionär ekonomi och innovationsekonomi, hävdar att stora samhällsutmaningar och många av dagens allvarliga problem inte kan hanteras effektivt genom missioner eftersom dessa utmaningar är annorlunda än de tidigare missioner – såsom Apollo- och Manhattan-programmen – som det ofta hänvisas till i debatten. De

¹ Många av de problem som behandlas är inte enbart kopplade till missioner utan kan även uppstå vid statliga ingripande i allmänhet; jämför Hultkrantz (1992) diskussion om politikermisslyckanden.

senare projekten var tekniskt väldefinierade och avgränsade och kunde avvecklas när missionerna (i form av tekniska lösningar) var uppfyllda. Denna slutsats upprepas av Nelson tillsammans med två medförfattare, som hävdar att missioner inte är rätt angreppssätt för dagens problem och utmaningar (Foray m fl 2012).

Mariana Mazzucato är sannolikt den forskare och samhällsdebattör som haft störst betydelse för att lyfta missioner som svaret på samtidens största utmaningar. Mazzucato (2021) tar Nelsons slutsats till intäkt för att hävda att de elaka problem som präglar dagens samhälle kräver *en annan form* av missioner som spänner över hela ekonomin och är mer systemgenomgripande än de tidigare missionerna. Det rör sig inte längre om att lösa ett väl avgränsat tekniskt problem. Att reformera och omstrukturera flera olika, ömsesidigt beroende sektorer och politikområden i hela samhället genom centraldirigerad styrning är en formidabel utmaning och stödet för att det skulle fungera är näst intill obefintligt.

2. Politiker och myndigheter är inte befriade från egenintresse

Fallbeskrivningarna av misslyckade missioner visar att statliga aktörer alltför ofta handlar utifrån egenintresse snarare än för det allmänna bästa. Lucas och Boudreaux (2024) visar i sitt bidrag om hemlöshet hur många aktörer vrider och vänder på argument och belägg för att förespråka en viss (politisk) lösning som främst gynnar dem själva.

Inom den ekonomiska teoribildning som kallas *public choice* är en viktig utgångspunkt att även politiska beslutsfattare och byråkrater drivs av egenintresse. Flera bidrag i antologin använder detta angreppssätt, särskilt Holcombe (2024) och Björnemalm m fl (2024). De senare visar t ex hur myndigheter som ansvarar för missioner agerar i egenintresse och regelmässigt beskriver sina verksamheter *på ett överdrivet* positivt sätt samtidigt som de ignorerar mindre positiva utvärderingar. Myndigheterna stödjer sig också systematiskt på positiva externa utvärderingar där beläggen för de positiva omdömena ofta är skrala (Collin m fl 2022).

Politiker kan också dra nytta av stora missioner eftersom det ofta resulterar i positiv publicitet. President Nixon kunde dra fördel av den positiva publicitet som uppkom när han 1971 lanserade sitt ”krig mot cancer”. När Biden fem decennier senare upprepade president Nixons retorik och implementerade sin *cancer moonshot* framstår det som om presidenten vidtar kraftiga åtgärder mot något som människor fruktar inför.²

² Genom att utnyttja befolkningens allmänna tendens till förlustaversion och starkt betona en potentiellt mycket alarmerade eller systemkritisk händelseutveckling om inga politiska åtgärder vidtas, kan politiker skapa vad Schnellenbach (2024) benämner en *loss frame*. Detta gör allmänheten mer villig att acceptera stora politiska projekt. Genom att utnyttja denna typ av skevhet hos befolkningen blir de angivna målen för missionerna mer normativt tilltalande. Behovet av att väga in effektiviteten och (alternativ)kostnaderna av de föreslagna åtgärderna kan därmed tonas ner. Enligt Schnellenbach har denna argumentationsmetod använts för att genomföra många missioner såsom DARPA och det ursprungliga Apolloprojektet.

Mazzucato (2021, s 32f) förkastar uttryckligen *public choice*-teorin och menar att påståendet om egenintresse saknar empiriskt stöd. Det är visserligen troligt att både politiker och byråkrater inte bara drivs av egenintresse, men det vore naivt att anta att beslutsfattare är helt befriade från detta. Muldoon och Yonai (2023) menar att de som förespråkar missioner ofta utgår ifrån att byråkrater och statstjänstemän är välinformerade och just osjälviska samtidigt som stater och regeringar på liknande sätt framställs som eftertänksamma och endast baserar sina beslut på relevant information utan andra (t ex partipolitiska) hänsynstaganden. Bidragen i antologin visar på ett antal sätt att det är en alltför naiv syn att utgå ifrån när man analyserar missioner.

3. Beslutsfattare saknar tillräcklig information för att på ett ändamålsenligt sätt utforma missioner

Fallstudierna i antologin tyder på att beslutsfattare sällan har den information som krävs för att utforma missioner på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Under 1970-talet var t ex cancerforskningen fortfarande relativt outvecklad med dagens mått mätt, vilket gjorde det i praktiken omöjligt att uppnå de mål som missionen satte upp (något som också påpekades av ledande cancerforskare). Lucas och Boudreaux (2024) är ett annat exempel där politiken fortsatte spendera stora summor på en mission kopplad till hemlöshet som redan tidigt missade uppställda mål. Detta understryker att många av de problem och svårigheter som är kopplade till – aldrig så välmenande – missioner många gånger upptäcks först efter att man försökt genomföra dem. Även människor med en genuin vilja att ”förbättra världen” har begränsade kunskaper och förmågor.

I linje med detta argument är Waldron och Coynes (2024) bidrag en bra illustration av det kunskapsproblem som är förknippat med politisk styrning och missioner. Med Mazzucatos principer som referensram visar författarna hur svårt det är att lyckas med missioner kopplade till bistånd utan tillräcklig information och återkoppling, vilket lätt leder till att insatserna får oavsiktliga konsekvenser. I värsta fall kan insatserna göra mer skada än nytta. André Alves (2024) studie om den brasilianska regeringens mission att skapa en blomstrande inhemsk varvsindustri är ett annat illustrativt exempel på en misslyckad mission där berörda politiker inte förstod att den inhemska industrin inte hade de förutsättningar som krävdes för att lyckas.

Argumenten är egentligen inte nya. När Nelson 2011 reflekterade om sin bok från 1977 om missioner betonade han att ett huvudargument i boken fortfarande var giltigt, nämligen att bristen på kunskap för att fatta välgrundade beslut ”inte så mycket var politisk, utan en konsekvens av det faktum att det, givet befintlig kunskap, inte fanns några tydliga vägar till en lösning” (s 685). Det grundläggande problemet är helt enkelt att relevant kunskap ofta saknas för att det ska vara möjligt att uppnå det tänkta målet via statligt initierade missioner.

4. Missioner leder till privilegiejakt och klientpolitik

Som vi redan nämnt är många offentliga aktörer, precis som aktörer i den privata sektorn, mindre välinformerade och delvis drivna av egenintresse. Utöver detta kan det finnas intressegrupper som utövar påtryckningar på den politiska sektorn för att få (ekonomiska) fördelar, s k privilegiejakt (*rent seeking*). Starka och koncentrerade intressegrupper, som stora företag, fackföreningar och branschorganisationer, kan många gånger utnyttja sina nätverk och finansiella resurser för att – ofta inom områden präglade av asymmetrisk information till den politiska sektorns nackdel – påverka politiken. Dessa aktörer kan då påverka utformningen av regleringar, ersättningsystem och skattestrukturer till sin fördel – denna aspekt analyseras närmare av Holcombe (2024).

Flera av de misslyckade missioner som tas upp i vår bok kan sägas bero på privilegiejakt och klientpolitik (*regulatory capture*), dvs att ansvariga myndigheter blir dominerade av de reglerades snarare än reglerarens intresse. Alves (2024) visar hur försöken att återuppliva Brasiliens varvsindustri påverkades av fackföreningar så att omfattande stöd riktades till inhemska leverantörer som inte var globalt konkurrenskraftiga. Waldron och Coyne (2024) menar att utländskt bistånd politiserade många mottagande sektorer i mottagarlandet, vilket ökade utrymmet för och omfattningen av korrruption och privilegiejakt.

Andra exempel är hur starka intressegrupper påverkade de statsstödda finansinstituten Fannie Mae och Freddie Mac, vilket starkt bidrog till den amerikanska finanskrisen 2008–09. Samma sak hände i president Nixons ”krig mot cancer”. Där tog intressegrupper över dagordningen, vilket ledde till att allt fokus hamnade på patent och monopolvinster och inget på förebyggande insatser. Förebyggande åtgärder skulle förmodligen ha lett till en starkare betoning på forskning om olika ämnens cancerogena effekter på människor.³

OECD (2021) använder termen *mission capture* för att belysa risken att en mission blir styrd av särintressen. Eftersom en mission ska tas fram i samspel och samverkan med redan etablerade intressenter är det troligt att de kommer att få ett mycket stort inflytande över processen. Missioner tenderar därför att gynna särintressen snarare än att stödja nya aktörer eller institutionella entreprenörer (Bergkvist m fl 2022; Begemann och Klerkx 2022). Bloom m fl (2019) lyfter också fram detta problem och hävdar att det finns en tendens att politiken i stället för att fokusera på de samhälligt mest värdeskapande missionerna satsar på missioner där det finns gott om utrymme för lobbying och klientpolitik.

5. Missioner snedvrider konkurrensen

En utgångspunkt för missioner är att betona vikten av samarbete, både mel-

³ Se Muldoon och Yonai (2023) för ytterligare exempel på när missioner givit upphov till privilegiejakt.

lan företag och mellan den offentliga och privata sektorn. Staten ska aktivt peka ut riktningen för samhällets utveckling samtidigt som den aktivt ska främja och underlätta samarbete mellan olika sektorer (Mazzucato 2021, s 53).

Innovation är också i många avseenden ett resultat av en kollektiv insats. Detta inser man lätt om man utgår ifrån ett ekosystemperspektiv och det innovativa samarbetsblocket (se t ex Elert och Henrekson 2021), inspirerat av Schumpeters syn att entreprenörsfunktionen ofta utförs i samspel och samarbete mellan många olika aktörer (1949, s 261).⁴

Det finns också många historiska exempel på hur banbrytande innovationer har utvecklats i nära samarbete mellan olika aktörer. Ta t ex Ericssons nära samarbete med det svenska telemonopolet – den statliga myndigheten Televerket – och utvecklingen av elektroniska växlar och de första generationerna av mobiltelefoni under 1970- och 1980-talet.⁵ Att anta att innovation bara handlar om samarbete är dock att gå för långt. Det samarbete som ovan beskrevs som avgörande för utvecklingen av ny teknik blev under 1980-talet i stället ett hot mot den fria konkurrensen. Det statliga monopolet hindrade nu innovativa konkurrenter från att komma in på marknaden. I en sådan miljö kan missioner minska konkurrensen och den innovativa verksamhet som den förväntas främja (Eriksson m fl 2019).

Om man betraktar innovation och entreprenörskap i dagens utvecklade marknadsekonomier som både en konkurrens- och samarbetsprocess blir det tydligt att missioner kan motverka konkurrens och höja inträdesbarriärerna. Yergler (2024a) diskuterar t ex hur samarbete mellan den offentliga sektorn och etablerade företag kan hindra inträde av andra aktörer och leda till att experter ger bristfälliga, dåliga eller t o m felaktiga råd (Koppl 2018).

I många sammanhang kan det också finnas alternativa vägar för att uppnå ett visst mål. Svenska politiker kunde t ex ha försökt lösa den svenska bostadsbristen genom att ta bort den främsta orsaken – hyresregleringen – men valde i stället en centraliserad storskalig insats som gynnade både offentligt ägda företag och privata byggföretag. Liknande problem uppstår när det gäller att minska utsläppen av koldioxid. Är kärnkraft, vindkraft, solceller eller vattenkraft den mest effektiva vägen framåt och vilken balans mellan dessa alternativ är bäst? Ska staten peka ut vad den anser vara bäst lösning eller ska vi låta marknadens inneboende selektion, utvärdering och experimentanda driva processen framåt, även om man då på förhand inte kan peka på hur lösningen kommer att se ut?

⁴ Många viktiga bidrag inom innovations- och entreprenörskaps litteraturen betonar uttryckligen eller underförstått också denna idé, se t ex McCloskey och Klamer (1995), Garud och Karnøe (2003) och Sarasvathy (2008).

⁵ Samarbetet mellan Ericsson och Televerket är i sig inte ett exempel på ett lyckat *missionsstyrt* samarbete utan visar hur samarbete inom teknikutveckling mellan en pådrivande beställar-myndighet och privata aktörer skulle kunna leda utvecklingen framåt (detsamma kan sägas om samspelet mellan försvarsindustrin och FMV). Att från centralt statligt håll försöka dirigera fram produkter och produktion mot en marknad bestående av en mångfald av mer anonyma kunder och aktörer i form av en omfattande mission är betydligt svårare.

6. Missioner snedvrider incitamenten och alstrar moralisk risk

När beslut fattats att genomföra en viss mission innebär det att betydande resurser ställs till utvalda aktörers förfogande, i form av förmånliga lån, FoU-bidrag, olika subventioner eller protektionistiska åtgärder. Tillgången till dessa resurser kommer att påverka aktörernas beteende. Många (stora) företag kan systematiskt utnyttja sådana statliga/politiska tilldelningar och bli mindre försiktiga i sina investeringsbeslut – ett scenario som kan leda till ökad moralisk risk (*moral hazard*). Moralisk risk uppstår när en aktör har incitament att öka sin riskexponering därför att en stor del av kostnaden för risken bärs av någon annan.

Fannie Mae och Freddie Macs agerande under den amerikanska finanskrisen är ett tydligt exempel på problemet med moralisk risk. Samtidigt som instituten genom politiska åtgärder styrdes till att öka utlåningen till minoritetsgrupper levererade de vinster till aktieägarna. De kunde endast uppfylla dessa två mål genom att ta på sig allt större risker, vilka till slut blev så stora att de hotade stabiliteten i hela det finansiella systemet. I efterhand stod det klart att agerandet berodde på att en alltför stor del av risken bars av skattebetalarna, vilket gav incitament att garantera lån till personer som inte var kreditvärdiga.

Problemen med snedvridna incitament illustreras även i flera andra bidrag. Waldron och Coyne (2024) visar t ex hur utländska biståndsprogram kan snedvrider incitamenten på sätt som hotar det nationsbyggnadsprojekt som är det yttersta syftet med biståndet. Författarna visar hur biståndsprogram kan skapa destruktiva incitament. Om företag kan erhålla stora resurser genom att lobba för (mer) utländskt bistånd i stället för att inrikta sig på att producera och leverera värdefulla varor och tjänster till frivilligt betalande kunder på en konkurrensutsatt marknad, kan företag komma att ägna allt mer tid och kraft åt improduktiva aktiviteter.

Under sådana omständigheter ökar sannolikheten att företag och organisationer blir ”bidragsentreprenörer” (Gustafsson m fl 2020), dvs aktörer som lägger tid och kraft på att komma i åtnjutande av politiskt beslutade bidrag och subventioner. Gustafsson m fl (2020) visar att de som systematiskt ansöker om och erhåller bidrag från staten tenderar att ha lägre produktivitet. Företag som får ”gratispengar” för (tekniska) högriskprojekt blir immuna mot risk, vilket i slutändan kan resultera i betydande förluster för samhället.

Illustrativa exempel på misslyckade tekniska satsningar på grund av snedvridna incitament där staten trots sig ha förmåga att pricka rätt och försökt styra in utvecklingen i en viss riktning kan mångfaldigas. Förutom exemplen i antologin kan man t ex lyfta fram projekt för att framställa etanol från majs i USA och från cellulosa i Sverige och biogas från trädrester (Sandström och Alm 2022). Utan stora offentliga bidrag hade dessa satsningar inte gjorts och resurserna hade kunnat användas till annat.

7. Missionsorienterad innovationspolitik ignorerar alternativkostnaden

De fall som granskas i antologin tyder på att missioner typiskt sett genomförs och utvärderas med liten hänsyn tagen till alternativkostnaden. Yerger (2024b) hävdar t ex att utvecklingen av satellitnavigeringssystemet GPS inte kan utvärderas utan att ta hänsyn till alternativkostnaden, men att centrala planerare inte har förmågan att bedöma dessa kostnader. Batbaatar m fl:s (2024) litteraturgenomgång visar att bland de missioner som forskare bedömde som framgångsrika (33 procent av de undersökta fallen), var det ingen som kom fram till denna slutsats efter att ha tittat på de faktiska kostnaderna eller ställt dessa mot alternativa användningsområden.

Miljonprogrammet för bostadsbyggande i Sverige är ett annat exempel på detta problem. Målet att bygga en miljon bostäder uppnåddes förvisso. Men bostadsbristen förblev ett problem på grund av den strikta hyreskontrollen och det faktum att många av miljonprogrammets projekt genomfördes utan tillräcklig hänsyn till de boendes preferenser. I en skrift utgiven av Vinnova (Hill 2022) beskrivs dock miljonprogrammet som *”broadly successful”* (s 54), en slutsats som även delas av Mariana Mazzucato (Hill 2022, s 14). Det är enklare att komma till denna slutsats om alternativkostnaden ignoreras.

Kantor och Whalleys (2023) studie av USA:s månlandningsprojekt är en av de första studierna av en mission med syfte att jämföra effekterna av detta initiativ med alternativa användningsområden. De finner att de positiva effekterna av månlandningsprojektet inte är större än vad statliga satsningar av samma omfattning skulle ha gett på annat håll. De ifrågasätter därmed en central del av de anekdotiska belägg som regelmässigt anförs för att motivera missioner. Detta är i linje med Batbaatar m fl:s (2024) observationer gällande hur många missioner genomförs. De visar att de flesta missioner eller bedömningar av deras effekter inte tar hänsyn till alternativkostnaden. I stället förmedlas ett överdrivet positivt intryck av missionernas effekter. Detta är ingen slump; att bortse från kostnader och att inte uppmärksamma eller ta hänsyn till de resurser som används (och deras alternativanvändning) verkar vara ett medvetet tillvägagångssätt. Om missioner ska utvärderas utan att ställas i relation till kostnaderna, är det föga förvånande att många menar att missioner är ett effektivt sätt att angripa viktiga samhällsutmaningar.

8. Avslutning

Baserat på studierna i en nyutkommen antologi med såväl teoretiska som empiriska bidrag rörande missionsorienterad innovationspolitik (missioner), har vi extraherat vad vi ser som de sju viktigaste lärdomarna. På olika sätt ifrågasätter dessa hur framgångsrik denna strategi varit historiskt och hur välbetänkt det är att anamma detta angreppssätt framgent.

De sju lärdomarna tydliggör varför missioner sällan lever upp till ställda

förväntningar. Även om våra slutsatser i första hand är baserade på antologibidragen, vilka täcker en bred palett av aspekter och perspektiv, bedömer vi att slutsatserna i hög grad äger generell giltighet.

Att enbart kritisera andras tankegångar är dock bara ett första steg. För att verkligen påverka debatt och politikutformning måste man också visa på alternativa lösningar och angreppssätt. Det görs i den avslutande delen av antologin.

Det kräver dock för mycket utrymme att här redogöra för dessa bidrag i detalj. Alternativen utgår dock alla från det faktum att dagens komplexa marknadsekonomi bygger på en decentraliserad process som tillåter och ger utrymme för experiment, utvärdering och selektion – en evolutionär *trial-and-error*-process där företag och individer spontant samverkar nerifrån-och-upp och prövar olika lösningars ekonomiska livskraft. Problemet med detta angreppssätt är att det inte ger utrymme för storslagna visioner om definitiva lösningar på tidens mest ömmande utmaningar. Ett nödvändigt villkor för att ett långtgående förslag också ska bli praktisk politik är att det fångar medias och väljarnas uppmärksamhet. Här finns ett stort – och inte sällan oöverstigligt – hinder för det alternativ vi förespråkar.

Alves, A C (2024), "The Cost of Missions: The Case of Shipbuilding in Brazil", i Henrekson, M, C Sandström och M Stenkula (red), *Moonshots and the New Industrial Policy: Questioning the Mission Economy*, Springer, Cham.

Batbaatar, M, C Sandström, J P Larsson och K Wennberg (2024), "The State of the Entrepreneurial State: Empirical Evidence of Mission-led Innovation Projects around the Globe", i Henrekson, M, C Sandström och M Stenkula (red), *Moonshots and the New Industrial Policy: Questioning the Mission Economy*, Springer, Cham.

Begemann, S och L Klerkx (2022), "Scrutinizing the Construction of Transformative Missions through the Lens of Policy Assemblages: The Case of the Dutch Circular Agriculture Mission", SSRN, Rochester, <https://ssrn.com/abstract=4137893>.

Bergkvist, J-E, J Moodysson och C Sandström (2022), "Third Generation Innovation Policy: System Transformation or Reinforcing Business as Usual?", i Wennberg, K och C Sandström (red), *Questioning the Entrepreneurial State: Status-quo, Pitfalls, and the Need for Credible Innovation Policy*, Springer, Cham.

Björnemalm, R, C Sandström och N Åkeson (2024), "A Public Choice Perspective on Mission-oriented Innovation Policies and the Behavior of Government Agencies", i Henrekson, M, C Sandström och M Stenkula (red), *Moonshots and the New Industrial Policy:*

Questioning the Mission Economy, Springer, Cham.

Bloom, N, J Van Reenen och H Williams (2019), "A Toolkit of Policies to Promote Innovation", *Journal of Economic Perspectives*, vol 33, nr 3, s 163–184.

Collin, E, C Sandström och K Wennberg (2022), "Evaluating Evaluations of Innovation Policy: Exploring Reliability, Methods, and Conflicts of Interest", i Wennberg, K och C Sandström (red), *Questioning the Entrepreneurial State: Status-quo, Pitfalls, and the Need for Credible Innovation Policy*, Springer, Cham.

Elert, N och M Henrekson (2021), "Innovative Entrepreneurship as a Collaborative Effort: An Institutional Framework", *Foundations and Trends in Entrepreneurship*, vol 17, nr 4, s 330–435.

Eriksson, K m fl (2019), "A Revised Perspective on Innovation Policy for Renewal of Mature Economies: Historical Evidence from Finance and Telecommunications in Sweden 1980–1990", *Technological Forecasting and Social Change*, vol 147, s 152–162.

Foray, D, D C Mowery och R R Nelson (2012), "Public R&D and Social Challenges: What Lessons from Mission R&D Programs?", *Research Policy*, vol 41, s 1697–1702.

Garud, R och P Karnøe (2003), "Bricolage versus Breakthrough: Distributed and Embedded Agency in Technology Entrepreneurship", *Research Policy*, vol 32, s 277–300.

REFERENSER

- Gustafsson, A, P Gustavsson Tingvall och D Halvarsson (2020), "Subsidy Entrepreneurs: An Inquiry into Firms Seeking Public Grants", *Journal of Industry, Competition and Trade*, vol 20, s 439–478.
- Henrekson, M, C Sandström och M Stenkula (red) (2024a), *Moonshots and the New Industrial Policy: Questioning the Mission Economy*, Springer, Cham.
- Henrekson, M, C Sandström och M Stenkula (2024b), "Learning from Overrated Mission-oriented Innovation Policies: Seven Takeaways", i Henrekson, M, C Sandström och M Stenkula (red), *Moonshots and the New Industrial Policy: Questioning the Mission Economy*, Springer, Cham.
- Hill, D (2022), *Designing Missions*, VR 2022:02, Vinnova, Stockholm.
- Holcombe, R G (2024), "Engineering is Not Entrepreneurship", i Henrekson, M, C Sandström och M Stenkula (red), *Moonshots and the New Industrial Policy: Questioning the Mission Economy*, Springer, Cham.
- Hultkrantz, L (1992), "Offentliga nyttigheter", i Södersten, B (red), *Den offentliga sektorn*, SNS Förlag, Stockholm.
- Kantor, S och A T Whalley (2023), "Moonshot: Public R&D and Growth", NBER Working Paper 31471.
- Koppl, R (2018), *Expert Failure*, Cambridge University Press, Cambridge MA.
- Lucas, D S och C J Boudreaux (2024), "When 'What Works' Does Not Work: The United States' Mission to End Homelessness", i Henrekson, M, C Sandström och M Stenkula (red), *Moonshots and the New Industrial Policy: Questioning the Mission Economy*, Springer, Cham.
- Mazzucato, M (2021), *Mission Economy: A Moonshot Guide to Changing Capitalism*, HarperCollins Publishers, New York NY.
- McCloskey, D och A Klamer (1995), "One Quarter of GDP is Persuasion", *American Economic Review: Papers & Proceedings*, vol 85, s 191–195.
- Muldoon, J och D K Yonai (2023), "A Wrong but Seductive Idea: Public Choice and the Entrepreneurial State", *Journal of the International Council for Small Business*, vol 4, s 351–361.
- Nelson, R R (1977), *The Moon and the Ghetto: An Essay on Policy Analysis*, W W Norton, New York NY.
- Nelson, R R (2011), "The Moon and the Ghetto Revisited", *Science and Public Policy*, vol 38, s 681–690.
- OECD (2021), "The Design and Implementation of Mission-oriented Innovation Policies: A New Systemic Policy Approach to Address Societal Challenges", OECD Working Paper 100, Paris.
- Sandström, C och C Alm (2022), "Directionality in Innovation Policy and the Ongoing Failure of Green Deals: Evidence from Bio-gas, Bioethanol, and Fossil-free Steel", i Wennberg, K och C Sandström (red), *Questioning the Entrepreneurial State: Status-quo, Pitfalls, and the Need for Credible Innovation Policy*, Springer, Cham.
- Sarasvathy, S D (2008), *Effectuation: Elements of Entrepreneurial Expertise*, Edward Elgar, Cheltenham och Northampton MA.
- Schnellenbach, J (2024), "A Behavioral Economics Perspective on the Entrepreneurial State and Mission-oriented Innovation Policy", i Henrekson, M, C Sandström och M Stenkula (red), *Moonshots and the New Industrial Policy: Questioning the Mission Economy*, Springer, Cham.
- Schumpeter, J A (1949), "Economic Theory and Entrepreneurial History", nyttgåva 1989, i Clemence, R V (red), *Essays on Entrepreneurs, Innovations, Business Cycles, and the Evolution of Capitalism*, Transaction Publishers, New Brunswick NJ.
- Waldron, K och C J Coyne (2024), "You Can't Develop What You Don't Know: The Realities and Limitations of Foreign Aid Missions", i Henrekson, M, C Sandström och M Stenkula (red), *Moonshots and the New Industrial Policy: Questioning the Mission Economy*, Springer, Cham.
- Wennberg, K och C Sandström (red) (2022), *Questioning the Entrepreneurial State: Status-quo, Pitfalls, and the Need for Credible Innovation Policy*, Springer, Cham.
- Yerger Jr, R H (2024a), "Case Study on DARPA: An Exemplar for Government Strategic Structuring to Foster Innovation?", i Henrekson, M, C Sandström och M Stenkula (red), *Moonshots and the New Industrial Policy: Questioning the Mission Economy*, Springer, Cham.
- Yerger Jr, R H (2024b), "Analyzing the Effectiveness of State-guided Innovation", i Henrekson, M, C Sandström och M Stenkula (red), *Moonshots and the New Industrial Policy: Questioning the Mission Economy*, Springer, Cham.